

СТАНОВИЩЕ

върху материалите, предоставени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.4. Науки за земята, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“ по дисциплината „Защитени природни територии“

В конкурса за доцент, обявен в Държавен вестник, бр. 36/29.04.2025 г. и в сайта на ЛТУ с код на процедурата: ELA-AsP-0425-165 за нуждите на катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“ към Факултет „Екология и ландшафтна архитектура“, като кандидат участва гл. ас. д-р **Христина Страхилова Банчева-Преславска**, факултет „Екология и ландшафтна архитектура“, катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“.

Изготвил становището: Доктор, Мариана Генова Дончева-Бонева, Професор, по Професионално направление 4.4. Науки за земята, от Лесотехнически университет.

1. Кратки биографични данни за кандидата

Гл.ас. Хр. Банчева-Преславска завършва средно образование през 2004г. в 164 Испанска езикова гимназия. 2004-2005г. учи в Университет Триер, Германия, където получава диплома за владение на немски език. В периода 2005-2009 г. се обучава в Лесотехнически университет (ЛТУ) ОКС „бакалавър“, специалност „Екология и опазване на околната среда“ (ЕООС). През 2010 г. завършва магистърска програма „Опазване на околната среда и устойчиво управление“ в Химикотехнологичен и металургичен университет – София. 2012-2017 г. е докторант към ЛТУ, научна специалност „Екология и опазване на околната среда“, и защитава дисертация на тема: „Съвременни подходи при организация на образователни дейности в защитени територии“. Има придобита в ЛТУ учителска квалификация, а в Леуфана университет, Люнебург, Германия, специализация „Образование за устойчиво развитие“.

Кандидатът от 2017 г. е избран за асистент в ЛТУ, а от 2018г. е гл.асистент към катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“. През периода 2009 - 2017 г., гл.ас. Преславска има богат трудов стаж: Сътрудник проекти към Фондация ЕкоОбщност; Координатор в сдружение Велоеволюция, Еколог в Макметал Холдин АД, Ръководител проекти – фондация Екоцентрик, учител в гимназия „Меридиан 22“ и 164 гимназия с преподаване на испански език, хоноруван преподавател в Софийски университет „Св. Кл. Охридски“ и др.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ.

Документите представени от гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска, отговарят напълно по вид и съдържание на нормативните изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Р.България (ЗРАСРБ) и Правилника за неговото прилагане, както и на изискванията за заемане на академични длъжност в Правилника за развитие

на академичния състав (ПРАС) на ЛТУ. Справката самооценка за минималните национални изисквания съгласно чл.2а и чл.60, ал.4, т.8 от ПРАС на ЛТУ и Приложение 1 към чл.1а, ал.1 съдържа коректно попълнена информация за научното дейност на кандидата. Представената информация показва, че по отделни показатели са превишени минималните изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“ (група показатели „А“ – 50 т., група „В“ – 100 т., група „Г“ - 241 т., група „Д“ – 126 т.).

Гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска участва в конкурса с общо 517 точки.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

Гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска е главен асистент към катедра „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“, към факултет „Екология и ландшафтна архитектура“ в ЛТУ от 2018 г. Титуляр е на 6 дисциплини: „Защитени природни територии“ за специалност „Екология и опазване на околната среда“- бакалаври, „Защитени природни територии в България“ за специалност „Ландшафтна архитектура“, „Екотуризм“ за специалност „Алтернативен туризъм“- бакалаври, „Устойчив туризъм“ и модул „Методи в екологичните изследвания“ от дисциплината „Изследователски подходи и методи в екологията“ за специалност ЕООС – магистърска програма „Възстановяване на околната среда и екологичен мониторинг“.

Гл.ас. Преславска е ръководител на 2 дипломни работи, на 1 е консултант и на 9 е рецензент. Съавтор е на 4 учебни програми.

Със заповед на декана гл. ас. Преславска е назначена за квестор при провеждане на държавни изпити за специалност ЕООС, както и отговорник и наставник на групи от първи курс специалност ЕООС. Участва активно в организирането и работата на кръжока по „Екология, опазване и възстановяване на околната среда“. Включва се в дейности, свързани с кандидатстуденски кампании, дни на отворените врати и други мероприятия, популяризиращи обучението по ЕООС в ЛТУ. Член е на комисията по научна дейност към факултета, на комисия за определяне на показатели и критерии за класиране на кандидати по проект „Млади учени и постдокторанти-2“. Академичен наставник е на студенти по проект „Студентски практики-фаза 2“.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата Общо описание на представените материали.

Кандидатът гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска участва в конкурса с:

- Монографии - 1 бр.;
- Книги – 1 бр. (на базата на дисертационния труд);
- Студия – 1 бр.
- Публикации – 29 бр. (в т.ч. научно-популярни 5 бр.)
- Проекти – 11 бр.
- Наръчници за обучение – 4 бр.

4.1 Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска има участия в 11 проекта, като е ръководител на 2 национални образователни проекта. Единият е финансиран от Германската фондация за околна среда, а другият от Национална програма за младежта (2016-2020)

на Министерството за младежта и спорта. Кандидатът има още участие в 3 международни проекти – 1 научен и 2 образователни, и 6 национални проекти, от които 3 научни и 3 образователни. Три от научните проекти имат пряка възка с конкурса по „Защитени природни територии“, съответно изграждане на схеми за мониторинг в 2 резервата – „Бяла крава“ и „Савчов чаир“, опазване на влажните зони и проучване на ерозия на ландшафти, които са местообитания на защитени видове.

4.2 Характеристика на публикуваните научни резултати

За участие в настоящия конкурс за академична длъжност „доцент“ гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска е представила списък, включващ 24 научни публикации (извън тези по дисертационния труд). От представените трудове 1 бр. е в издания с Q2, 2 бр. в Q3, 3 бр. в Q4, 1 бр. в Scopus, 5 бр. в Web of Science и 12 бр. с научно рецензиране. От научните публикации 11 са самостоятелни, 13 в съавторство като в 10 е първи автор, в 1 – на второ място в авторския колектив и в 2 – трето място. От статиите 13 бр. са публикувани на английски език и 11 на български език.

Към тази група показатели е включена 1 книга, издадена на базата на дисертационния труд и 1 студия в съавторство („Интегриран подход в управлението на защитени местности. Опазване чрез екообразование в Шабленско и Дуранкулашко езеро“).

Гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска има участия в 13 научни форума в България, Румъния, Дубай.

Монографичният труд е на тема „Управление на националните паркове. Подходи и критерии за оценка“, ISBN 978-619-90127-9-6, издаден от издателство „Екоцентрик“ и отговаря на изискванията за монография.

В представените научни трудове защитените природни територии се разглеждат в различни аспекти. Част от публикациите са свързани с управление на защитени природни територии, възможности за включването им в Зеления списък на Международния съюз за защита на природата, ролята на влажните зони за опазване на биологичното разнообразие и заплахите за тях, ерозионни процеси в защитени територии и др. (B3-1, Г7- 1, 2, 3, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 19, 20, 23, Г8-1). В статии от Г7 с №№ 4, 5, 6, 7 се разглеждат ресурсите и потенциалът на защитени природни територии за развитие на екологичен туризъм в различни райони на България. Значителна част от научните трудове са посветени на екологично образование – обучителни програми и дейности по опазване на природната среда в защитени територии (Г7 – 8, 12, 13, 14, 17, 18, 21, 22, 23, 24).

Представените научни трудове надвишават минималните национални изисквания по ЗРАС и Правилника за неговото прилагане.

4.3 Отражение на научните публикации на кандидата в литературата (известни цитирания)

- Общо – 33 цитирания.

Според типа на цитиранията:

- Цитирания в реферирани и индексирани научни списания, поредици и сборници от конференции – Web of Science и Scopus - 17 бр;

- Цитирания в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 16 бр.

Общият брой точки от група показатели „Д“ е 126 и значително превишава изискуемия минимум.

4.4 Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Като по-значими научни и научно-приложни приноси приемам следните:

- Установени са основни критерии за оценка на ефективността на управление на националните паркове.
- Разработена е система от 7 критерия, 27 индикатора и 27 стандарта за ефективно управление и въпросник с над 250 въпроса за самооценка на дейността на дирекциите на националните паркове в България.
- Предложен е методичен подход с набор от критерии и индикатори за ефективно управление на националните паркове.
- Потвърдено е, че управлението на националните паркове в България не е ефективно и крие риск за гарантиране на съхранението на биологичното разнообразие в тях.
- Предложени са законодателни промени за по-ефективно управление на националните паркове в България
- Оценени са възможностите за включване на обекти от българската мрежа от защитени територии в Зеления списък на Международния съюз за защита на природата, като са идентифицирани обекти, които са надеждни кандидати за вписване (Национален парк Централен Балкан и 3 природни парка – „Българка“, „Беласица“ и „Персина“).
- Предложен е холистичен подход за устойчиво управление и опазване на влажните зони в България, на база на тяхното биоразнообразие и информационната им инфраструктура.
- Оценен е природният потенциал и възможностите за развитие на екотуризъм в Северозападна България и по Северното Черноморие.
- Разработени и верифицирани са подходи за провеждане на екотуризъм в защитени територии с фокус върху информационно-образователните му функции, които съчетават екотуризъм и обучение.
- Издадени 4 наръчници за екообразование, насочени към различни целеви групи.

5. Оценка на личния принос на кандидата

Като се вземе под внимание, че от публикуваните статии 11 са самостоятелни, а в 10 е първи автор от научния колектив, определено може да се каже, че гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска има голям личен принос в представените научни трудове.

6. Критични бележки

Към кандидата имам препоръка, в бъдеще да се насочи към повече изследователска работа в защитените територии.

7. Лични впечатления

Познавам гл.ас. д-р Хр. Банчева-Преславска от студентските й години и съм с прекрасни впечатления – ученолюбива, трудолюбива, последователна, отговорна и всеотдайна във всичко, с които се заеме, инициативна, креативна, винаги усмихната и позитивна, етична в отношения с колеги и студенти.

8. Заключение

Във връзка с посоченото по-горе, предлагам гл.ас.д-р Христина Страхилова Банчева-Преславска да бъде избрана за „доцент“ по дисциплината „Защитени природни територии“ в Професионално направление 4.4. Науки за земята, научна специалност „Екология и опазване на екосистемите“.

Изготвил становището:

Становището е предадено на: 25.08.2025